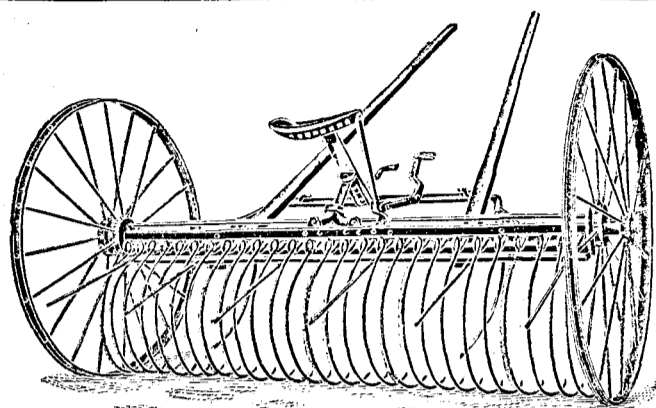

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1906. MÁJUS 20.

20. SZAM

KÜHNE E. hazánk legrégebb mező-
gazdasági gépgyára által **MOSONBAN**

elismert gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPÁLÓESZKÖZÖK,

Columbia Cultivátorok, Herrmann kapálók.

Eredeti Laass-féle 6 soros Kapálógépek,

Burgonyamivelő eszközök,
Szénagereblyék, Szénaforgatók,

„OSBORNE”

kévekötő és marokrakó aratógépek, fűkaszaló gépek, stb.

Főraktár:

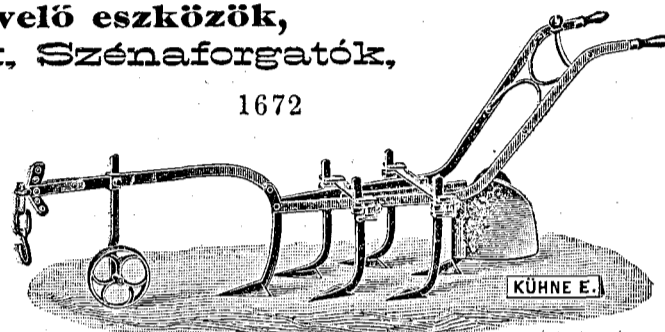
Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Temesvár, Gazdaudvar.

Állandó bizományi raktár:

MARTON IGNÁCNÁL KOLOZSVÁR, FERENCZ-JÓZSEF-ÚT 3.

1672

A szakkörök véleménye szerint

ez

a jelenkor

legjobb homlokzati festéke

Prospektussal, mintával, franco és díjtalanul szolgálnak egyedüli gyárosai:

LUZ EDE ÉS TÁRSA festékgyár

BUDAPEST, VII. KER., ÖRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

Magánjáró gőzcséplőkészleteket,

- Vetőgépeket, Szénagyűjtőket,
- szabad. Burgonyakiemelőgépeket,
- szab. burgonyaosztályozókat,

és mindenféle egyéb gazdasági gépet szilárd
o o szerkezettel és szolid kivitelben szállít.

DRÖSSLER KÁROLY

cs és kir. szab. gazdasági gépgyár, érc- és vasöntőde

Gyártelep: POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

**Gőzcséplőkészletek, 2½-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb**

Mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GŐZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősége:

Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

1707.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrum a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH, P.
Budapest, Váci-körút 63.

Először a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak.
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszálók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, korokolyozók, kaszáló- és aratógépek, aszénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planot jr. kapálók, szecs kavágók, repavágók, kukorica-morzsolók, árálók, őrlőmalmok, egytetemes szecál-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

Az Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Cséplőgép-tulajdonosok!

A belügyminiszteri 1903/73565. o o sz. rendelettel előirt o o

mentőszekekre nyek

gőzgépekhez kemény fából teljesen felszerelve 30 koronáért, járgánygépekhez pléhdobozban 6 kor.-ért, beszerezhetők a

Magyar orvosi műszertárban

— orvosi műszerek, kötszerek, és sérvkötők gyára —
Budapest. VII., Kerepesi-út 32.
Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállíthatnak. 1752

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.

Telefon 149. Postataktv. Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. Irszánt. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt főbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdasítzeknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

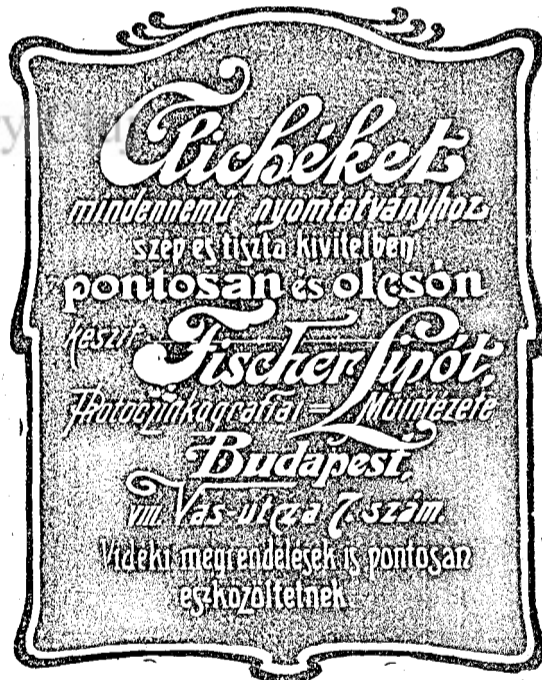
Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

- Gazdasági gépeket,
- Gőzcséplő-készleteket,
- Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
- Egytetemes acél-ekéket,
- Gazdasági malomberendezéseket,
- Tejgazdasági gépeket,
- Fűrészyári berendezéseket,
- Szeoskavágókat,
- Repavágókat,
- Morzsolókat,
- Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitermesztés-gépek és eszközök, fejtelepek, szu-kor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok Derbymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

Hazai ipar! Magyar gyártmány! Hazai ipar! Erdély egyetlen kizárólagos rézbutor áruháza

Állandó dus raktáron vannak: vas- és rézagyak; éjjeli szekrények, mosdók, márvánnyal és anélkül; sodronybetéttel és kiszedhető mátráccokkal. Ágysodronybetétek fa- és vas-kerettel, gyermekágyak, mátráccok, takaró- s te- és gyermekkocsik. **Ágyfelszerelési cikkek,** — ritő-garnitúrák, —

Üzletem különlegességét higiénikusan **II** Ágytollakat higiénikus uton való tisztított ágytollak képezik. — titásra is elvállalok. —

Mindennemű tornászati cikkek beszerzési forrása, azonkívül még sok itt fel nem sorolt áru. Pontos kiszolgálás, szigorúan szabott olcsó árak mellett árusít

Révész Emil

Kolozsvár Deák Ferencz-utca 21. szám. (Szemben a Mágna-kaszinóval.)
Villamos csillárok nagy választékban. Telefon 571.

1717

Ujabb gyártási ágazatok felölelése és régiék felhagyása miatt a következő rendkívül olcsó árak mellett szállítok

EKÉKET

- 1 vasu ekék R. 10. M. k. 20, 3 vasu ekék III. számú K. 60.
- 1 „ „ R. 14. M. k. 35, 3 „ „ II. számú K. 50.
- 1 „ „ D. 14. M. k. 35, 3 „ „ I. számú K. 45.

1449 Drössler Károly

es. és kir. szab. gazdasági gépgyár VI., Váci-körút 59.
Gyár: Pozsony. — BUDAPEST. — Gyár: Pozsony.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A hadsereg ellátása. *Éber Ernő*. 241
A kelet-friziai juhok teje, termékei és azok
mennyisége, ára. *Bölyny Dénes*. 243
A légkör nitrogénjének értékesítése. — u. — y. 244
Kefirkészítés. *Dr.* 245

Tárca:

- Évelő virágfélék a kertben. *Csérer Gyula*. 242

Irodalmi szemle:

- A Magyar Remekírók új sorozata. 245
Könyvismertetés 245

Egyleti élet:

- Meghívó az E. G. E. kolozsvármegyei szakos-
tályának intéző bizottsági ülésére. 246

Vegyes közlemények:

- 246

Hirdetések.

A hadsereg ellátása.

A *Köztelek* lap hasábjain olyan polémia-féle indult meg a mezőgazdasági kereskedelmi oktatásról. Krolopp Hugó és ifj. Sporzon Pál a gazdasági akadémián és a gazdasági tanintézeteken a kereskedelmi oktatást egy tanszékről, egy tanár által akarják terjesztetni, én jobbnak tartanám azt, hogy a kereskedelemtant két-három főcsoportba osszák és szakemberek legyenek az előadók.

Nem akarom a vita terét ide áttenni. A cikk címe is azt fejezi ki, hogy a hadsereg ellátásáról és a gazdáknak abban való részesedéséről akarok írni. Elővettem a közlebről megjelent és igazán hasznos »Mezőgazdasági kereskedelemtan« című könyvet, hogy a hadsereg ellátásának módjait annak nyomán ösmertessem és a gazdákat ezen könyv szavaival figyelmeztessem a hadseregellátásban való részvétel hasznosságára; de meg kellett győződnöm arról, hogy ez lehetetlen. Mert a könyv »a hadsereg ellátása« fejezet alatt az ellátásnak csak egy, kétségtelenül a gazdáknak a legkönnyebb, de semmiesetre sem a legjelentékenyebb részével, a *kézi bevásárlással* foglalkozik csak, míg a többi rendszert, amelyeknek pedig a hadseregellátásban a legfontosabb szerepük van, nem is említi. Én ebben a hiányban az én, a *Köztelekben* kifejtett álláspontomnak egyik bizonyítékát látom.

A gazdáknak terményeik értékesítésénél nem szabad a megszokotthoz mereven ragaszkodniok, nem szabad azzal megelégedniök, hogy el tudják, talán jól tudják eladni terményeiket, hanem szakadatlanul kell arra törekedniök, hogy a lehető legjobban tudjanak eladni. Valamiképpen az a gazda, aki a termelésnél nem igyekszik a vetésforgó ügyesebb beosztásával, a talaj jobb megmunkálásával, a vetőmag jobb megválasztásával, a trágyázás fokozásával terméshozamát növelni: nem lesz képes jövedelmét folytonosan és biztosan fokozni sőt csak megtartani is; azonképpen az a gazda, aki nem kutat jobb értékesítési módok után, aki nem keres jobb piacot terményeinek, aki nem tanulmányozza az előtte ösmeretlen értékesítési intézményeket: az a gazda öntudatlanul fosztja meg magát a na-

gyobb jövedelem lehetőségétől. Hiába, a gazdának szét kell tépnie az őt a röghöz kötő hagyományokat, szokásokat és meg kell értenie, hogy a mezőgazdálkodás is *business*, üzlet, amelyben az ő imponáns nehézkességét igen sokszor legyőzi a lenézett fürgeség.

A hadsereg ellátásánál főlv az, hogy az ember és a ló ellátásához szükséges termények közvetlenül a termelőktől szereztesse be. Ezt a főlvet tűzik a mindenkori hadügyi és honvédelmi miniszterek az egyes hadtestek és csapatok élmezési közegei elé és ez után a főlv után bocsájtják ki hirdetéseiket ezek a közegek. És mégis ez az elv csak elv marad legtöbbszörre és a hadsereg ellátása marad továbbra is a hivatásos hadseregliferánsok és vállalkozók kezében. Pedig ha a gazdák inkább érdeklődnének a hadsereg ellátása iránt, ha igyekeznének megösmerni a hadseregellátásban való részvételük feltételeit, ha a gazdasági egyesületekkel, vagy egymással szövetkezve ajánlanák terményeiket a hadbiztoságoknak és élmezési raktáraknak, talán olyan új eladási teret, értékesítési intézményt találnának meg, amely nagyobb árat adhatna terményeikért, több hasznot adhatna gazdasági tevékenységüknek.

A földmivelésügyi miniszter most küldte meg a gazdasági egyesületeknek a cs. és kir. hadügyminiszter f. é. április hó 17-én kiadott rendeletét, amelyben utasításokat ad a hadseregellátás közegeinek az 1906—1907. évi szükséglet beszerzésénél követhető eljárásra nézve. Ez a rendelet a követhető beszerzési módokat különbözteti meg:

1. Kereskedelmi szokás szerint való bevásárlás *termelőknél* és pedig első sorban *gazdasági egyesületeknél* határidőben való szállítás mellett és szokványos fizetéssel, amely célból ajánlatokat a termelők részéről már a biztosítási tárgyalás kiírását megelőzőleg elfogadnak (Vorkauf = elővásárlás).

A nagyszebeni 12. hadtest hadbiztosága — sajnos, elég későn, május 14.-én kelt — hirdetésével szólítja föl a termelőket, hogy amennyiben a f. évi június hó első felében szénára, szalmára és tűzifára történő elővásárlásokon részt óhajtanak venni, ezt a hadtest hadbiztoságával legkésőbb május 24.-ig az eladandó mennyi-

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat.

Permetezéshez

Ajánlunk szavatolás mellett permetezőket, kénporfúvókat, vegytiszta rézgálicot, sublimált kénport, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénport, raffiaháncsot, jutafonalat a legjutányosabb áron. — Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

segek megjelölésével közölik Hogy milyen mennyiségű széna-, szalma- és tüzfűszükséglete van a hadtestnek, azt külön kimutatásban közli a hadbiztosság. Ezen kimutatás szerint nem kevesebb, mint circa 40,000 mm. széna, 30,000 mm. alomszalma és 5000 mm. ágyszalma a hadtest szükséglete. A gabonafélékre nézve legkésőbb június végéig fogják közzétenni a szükségleti kimutatást és augusztus 15.-től szeptember 15-ig kell beadni az ajánlatot.

A kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokság is közzéteszi az 1906/1907. évi szükségletet, ami körülbelül 8000 mm. zabot, 4000 mm. szénát, 2500 mm. alom és 1000 mm. ágyszalmát tesz ki. Az ajánlatokat termelőkől a nyilvános versenytárgyalások előtt szénára és szalmára június 1.-től 15.-ig, zabra pedig augusztus 15.-től szeptember 15. ig kell beadni.

Ezeknek az adatoknak közlésével távolról sem akartam teljes tájékozást nyújtani, hanem csak dokumentálni akartam, hogy milyen széles tér áll itt is gazdáink előtt egyes terményeik értékesítésénél. Azt hiszem ezeknek a soroknak az olvasásánál nem egy jó gazda fejét fogja megjárni az a gondolat, hogy a gazdaságból szénát és szalmát kivinni és eladni nem szabad, mert az nem felel meg a jó gazdálkodásnak a talajerő visszapótlásban gyökeredző elvének. Az bizonyos igaz, hogy a gazdaságban termelt széna és szalma kivitele, ha ennek helyettesítéséről, pótlásáról nem gondoskodik a gazda, a talaj erejére fog károsan visszahatni. De azért áll a gazda rendelkezésére ma már a tudomány az ő elemzéseivel, és azért van ott a gazda előtt az író és a papiros, hogy kiszámithassa: mennyi erő-

takarmányt, mennyi műtrágyát vehet és milyen trágyakezelési berendezést létesíthet a széna és szalma árából úgy, hogy a talaj erejéből ne veszítsen, ő pedig jövedelemben nyerjen.

2. A szükséglet beszerzésének második módja az, hogy a katonai élelmezési raktárok a kenyér magvak és a zab szükségletének egy részét — a hadügyminister utasítása szerint a kisgazdákra való tekintettel a szükséglet lehető nagy részét — közvetlen vásárlással szerzik be a termelők-től *azonnali*, vagy 14 napon belüli szállítás és kifizetés mellett. (Handkauf = kézi vásárlás.)

Ez a legjobb, legkényelmesebb mód a gazdákra nézve a hadseregellátásban való részvételt illetően. Több ízben ismertette már az *Erdélyi Gazda* is ezt a vásárlási módot. Az élelmezési raktárak kellő időben közzéteszik, hogy milyen mennyiségű gabonát és a hét melyik napjain vesznek át és a gazdák bélyegmentes községi bizonyítvánnyal felszerelve (legalább $\frac{1}{2}$ kg. súlyú) minta bemutatásával, vagy az eladandó termény azonnali odaszállításával az élelmezési raktárral megalkusznak és az eladott terményért a vételárát mindjárt meg is kapják.

3. Az 1. és 2. pontban leírt eljárás útján be nem szerzett szükségletet általános verseny útján szerzik be, amikor is már kereskedőktől csak úgy elfogadnak ajánlatot, mint termelők-től. (Konkurrenzkauf = versenytárgyalás útján való beszerzés.)

4. Ezek a szükséglet beszerzésének önkézelési módjai, amelyhez azután a bérleti rendszer (Arendierung) járul amelynél a termelők részéről ajánlatokat ugyancsak a nyilvános versenytárgyalás kiírása előtt

fogadnak el. A bérleti ügyletre nézve kötetendő szerződés alapját a »Szállítási feltételek füzet« alkotja, amely füzet a katonai élelmezési raktáraktól szerzhető meg. Ennél az ügyletnél a vállalkozó bérlők kötelezik magukat arra, hogy a terményszükséglet bizonyos általuk vállalt részét az illető csapatok elszállásolási helyétől 1,9 km.-nél nem távolabb levő raktárakban készletben tartják és illetőleg 1,9 km.-nél távolabb levő raktárokból díjtalanul a katonai rendeltetési helyre szállítják be és a katonai hatóság értesítése szerint a szükségelt mennyiségeket részletekben kiszolgáltatják.

Nem akartam ebben a cikkben most részletesen ösmertetni a hadseregellátás egyes módjait, de ki kell emelnem még azt, hogy a gazdák és az E. G. E. által is kívánt *bonifikációnak* a hadügyminister hivatkozott rendelete helyet adott, amennyiben azt rendel el, hogy

»termelők által szállított 72 és ennél több kg. minőségsúlyú rozsért, 76 és ennél több kg. minőségsúlyú búzáért kísérletképen métermázsánként 15 fillér árjavítás engedélyeztetik a rendesen megállapított áron fölül, ha a termény tényleg az átadó saját termése.«

És ki kell még emelnem a hadügyminister rendeletének következő pontját:

»A hadbiztosságok főnökeinek és az élelmezési raktárak előljáróinak minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a gazdasági egyesületeket és az egyes gazdákat a beszerzési módok mibenlétéről fölvilágosítsák, azokra a kedvezményekre figyelmeztessék, amelyek a mezőgazdaság részére minden beszerzési módnál engedélyeztetettek és reámutassanak előttük azon előnyökre,

AZ „ERDELYI GAZDA“ TARCAJA.

Évelő virágfélék a kertben.

A kertészetben előforduló virágzó kerti növények sorozatában egy idő óta úgy a külföldön, valamint hazánkban is fokozatosan nagyobb mértékben fontos szerepük jut az ugynevezett évelő virágnövény-féleségeknek, t. i. azoknak, amelyek nem kívánnak évenkénti szaporítást, vetést, hanem egy-egy helyen éveken keresztül jól tartják magukat s gazdagon virágznak. Tagadhatatlanul nagy előnyük van eme növényféleségeknek már azért is, mert amellett, hogy kora tavasztól késő ősziig kiváló díszül szolgálnak a kertnek úgy levélzetükkel, mint virágzatukkal, nem kívánnak különleges ápolást, s nagyobb részük a szabadban kevés, vagy éppen minden takaró nélkül jól állják a telet. Egyaránt alkalmazhatják úgy a park-kertész, mint a kisebb, házi virágos kert díszítésére a passzionatos eme növényfajokat, de igen sokszor a körülmények sem engedik meg azt, hogy egy-nyári virágok termeltesse a kertben. Nem ritkán fordul elő az az eset, hogy például domboldalt, sziklás csoportozatot, teljesen árnyékos helyet, tó vagy patak környékét akarjuk benépesíteni állandó virágzó vagy csak leveleikkel díszlő növényekkel, nemkülönben fa-

vagy bokor csoportozat előtt elterülő gyepes terület díszítése kívánatik, az ilyen helyekre mindig előnyösebb az évelő növényféleségek ültetése. Páratlanul gazdag fajválogatokban az évelő növény-féleségek csoportja; az erdőn, mezőn vadon növekedő típusukból ezer és ezer fajválogatok keletkeztek a gondos kertész, tenyésztő keze alatt úgyannyira, hogy ma már éles megkülönböztetésekkel csoportosíthatók aszerint, hogy melyik faj milyen helyet, milyen talajt s milyen ápolást kíván. Így például a napos helyet kedvelők közül felemlítjük: a Phlox, Iberis, Cerastium, Centaurea, árnyékos helyre valók: Dielitra, Polygonum, Spirea, Hydrangaen, Geranium, Funkia, viz mellé vagy általában nedvesebb helyre: Arum, Iris, sziklás helyre: Arabis, Selum, Saxifrage, Aeanthus, Trollius, Verbaseum, továbbá a páfrányok sok féleségei, nemkülönben magánosan állóknak egyes gyepes területekre: a Gunera, Eulalia, Palonia, Rheum, Tritoma, Yuesa, stb.

A talaj tekintetében legtöbbször a gyökér képződése, illetőleg annak minősége szolgál irányadóul, a vastag, a húsos gyökerek a nehezebb kötöttebb, a vékony sűrűbb hajsza vagy kapaszkodó gyökerek a könnyebb talajban növekednek a legjobban. Az ápolásra nézve általánosságban azt mondhatjuk, hogy az évelő növényféleségek kevés igényt támasztanak, mert azokkal, a melyek állandó helyre

vannak kiültetve, csak annyiban van dolgunk, hogy tavaszkor a növényt a gáztól megtisztítjuk, talajját porhanyítjuk, nyáron szintén a gyomtól tartjuk tisztán s lavagdaljuk az elvirágozott szárazakat, őszi pedig az érzékenyebeket kevésbé befedjük száraz lombbal. Azonban mint minden más növényféleség, úgy ezek is idővel teljesen elfogyasztták a talajban lévő táplálékot s elcsenevedeznek, miért is szükséges azokat időnként 6—8 év multával más helyre átültetni vagy talajukat javítani. Az átültetési időszak a korai tavasz vagy a nyár utója, a mikor is eszközölhető egyúttal gyökérdarabolás, vagy töosztás útján a szaporítás is. Magról is lehet szaporítani tavaszkor sokféleséget, a mikor is a szabadba készített ágyásokba vetett magot, illetve a kikelt palántákat úgy ápoljuk, hogy nyár utója állandó helyre kiültethető példányokká váljanak. Ellensége eme növényeknek alig van, legfeljebb az egér tehet károkat télen a hó alatt.

Csekély fáradsággal kora tavasztól késő ősziig díszessé tehetjük kertünket az évelő virágfélékkel, a melyek bizonyára meghálálják azt, gazdag színvegyületű virágzatukkal s ékes levélzetükkel, mint ilyenek figyelmet érdemelnek.

Csérer Gyula.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleglet ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleglet adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

melyek rájuk nézve a hadseregellátásban és különösen a kézi bevásárlásban való részvétel által származik. A gazdákat ajánlattevésre fölszólítaniok és biztatniok kell.

A hadseregellátás föltételei és a hadügyminister igen okos rendelete megadják a módot ahhoz, hogy a gazdák nálunk is tényleg, az eddiginél sokkal nagyobb mértékben vegyenek részt a hadseregellátásban. Az illetékes katonai hatóságok fölvilágosításaikkal a gazdák rendelkezésére állnak, a gazdasági egyesületek a vállalkozás és a szállítás szervezését kell hogy végezzék, ha a gazdáknak föltámadt az érdeklődés ezen dolog iránt és kell, hogy az érdeklődést fölbresszék a gazdáknak, ha az még nem nyilvánult meg. Mert a gazdáknak saját jól fölfogandó érdekük, a gazdasági egyesületeknek teljesen átérzendő hivatásuk parancsolja, hogy minden alkalmat megragadjanak, minden talpalatnyi helyen megvessék lábukat, amely alkalmas arra, hogy az értékesítés ügyén és ezáltal a mezőgazdaság jövedelmezőségén javítsanak.

Eber Ernő.

A kelet-friziai juhok teje, termékei és azok mennyisége, ára.*

A gazdasági életben általánosan és rendszeres körülmények között fejteni szokott háromféle állatnak tejét zsirtartalomra és fajsúlyra vizsgálván alábbi különbségeket látjuk:

Tehén tejenek átlagos zsirtartalma	3.13—5.37%
Juh tejenek átlagos zsirtartalma	2.16—12.78%
Kecske tejenek átlagos zsirtartalma	3.36—3.87%
között ingadozik, míg ugyanezen állatok tejenek fajsúlya alábbi határok között mozog:	
Tehén tejenek átlagos fajsúlya	1.029—1.033
Juh tejenek átlagos fajsúlya	1.034—1.039
Kecske tejenek átlagos fajsúlya	1.028—1.036

Ha pedig az ez alkalommal minket közelebbről érdeklő júhtejet tesszük csak beható vizsgálódásunk tárgyává, úgy látjuk, hogy ennek zsirtartalma hághat legmagasabbra (12.78%) és a faj keretén belől a

cigaja juh tejt	1.038
a racka " "	1.039
a friz " "	1.039 fajsúly jellemzi.

De minden összehasonlítás nélkül is él a köztudatban s a gyakorlatban, hogy a juh-tej a legzsirosabb a fejő állatoké között, mert hiszen pl. Erdélyben, dacára annak, hogy a tej vaját (a bálmos zsirt) kinyomják jórészen a sajtból, mégis igen dús zsirtartalmú mondhatnám kövér (?) sajtokat készítenek, melyeknek zsirtartalma 20—22%.

* Bemutató közlemény szerzőnek „A kelet-friziai bőven tejlő juhok és ezek szerepe hazánk fejős juhászataiban” cím alatt június hó folyamán megjelenendő, képekkel gazdagon illusztrált munkájából, mely, ha a mű ára, 3 korona a szerzőnek — Bölöny Dénes gazdasági tanintézetű intéző Kassa, beküldetik, bérmentve fog megküldetni a megrendelőnek.

A friz juh tejenek jóságát, kellemes ízét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Friziában — mint Mendel írja — még a gazdag paraszt családok is többre becsülik a kávéhoz, mint a tehén tejt.

Dr. Rodiczky is így ír a friz juh tejeről: „Az eredeti friz és friz-racka juhok teje azonban nemcsak mennyisége, hanem *künnö minősége* által is ki tűnik, Kassán is akadt, ki *szivesebben itta kávéját e tejjel keverékben.*”

Mint érdekes feljegyzést megemlítem Mendeltől (M. Z. 1891) azt, hogy Friziában van egy hagyma-féle (Allium) növény, mely a töltéseken kívül közvetlen a tengerpartokon terem, s ha a juh oda hajtván azt lelegeli, úgy a tej rossz ízt kap; minálunk ilyen panaszt sohasem hallottam a juhászoktól, hogy pedig a juh a hazánkban sovány legelőköm felverődni szokott u. n. kigyóhagymát (ez is allium-féleség) lelegeli, azt tudom, láttam, sőt olyan gazdát is ismertem, ki a földjein nagy mértékben elszaporodott kigyóhagymának mintegy irtására használta juh falkáját, mert azt más legelő állat meg nem eszi.

Hogy a júhtejnek milyen nagy szerepe van és főleg lehetne (!) gyomorbeteg betegek sanatoriumában és általában fürdő helyek közelében, érdekesen tárja elénk egy híres berlini orvosnak dr. Auerbach Norbertnek az 1896. évi Milch Zeitung-ban megjelent eredeti közleménye — melyet röviden kivonatolok: „Azon állat teje a jövő a belgyógyászatban — írja Auerbach —, amely a tej általánosan ismert jó tulajdonságain kívül, legkönnyebben emészthető és melyben a legfontosabb tápanyagokból, mint: fehérje és zsir, aránylag legtöbb van. A tehén tejeben pl. ezen tápanyagokból 2.8—3%, illetve 2.9—3.4% van, és így egy felnőtt ember fehérje szükséglete csak négy literrel fedezhető, a mely nagy tömeg pedig hátrányos a betegnek, igen nagy megterhelés a gyomornak és épen ezért a gazdák figyelmét a *juh teje* tereli, melynek egy literjében *fehérje és zsir épen kétszer annyi* van, mint a tehén tejeben. Különösen ajánlja még a júhtejet betegeknek azért is, mert sokkal tisztább már alapjában véve is, mint a tehéntej, mert a juh ürüléke golyó alakú és kemény lévén, a tőgyet és a csecsbimbókat nem mocskolja be, mint ez a tehénnél általában megtörténik és gondos lemosás dacára is megragad a tejszín a ganaj íz, mely nem egészséges, — bárha e tekintetben érdekes körülményt említ fel Ujhelyi a „Köztelek” 1905. évi 101. számában, midőn Schlossmann tanár ama eljárását tárgyalja, hogy ez a német tejkereskedők magdeburgi gyűlésén egy abszolút trágyamentesen fejt tejet mutatott be az ott megjelent *tejkereskedőknek*, kik ezen tejet *üresnek és nem tejjének* jelezték. — Mit tesz a megszokás!? — még ha káros és egészségtelen is.

Nem tartottam célszerűtlennek ezen kis kitérőt éppen júhtartó gazdáink érdekében, mert hisz mindnyájan tudjuk, hogy fürdőhelyeink legtöbbje hegyek, havasok között van, ahol a júhtenyésztés hazánkban legnagyobb mérvű, és itt okkal-móddal jó piacot lehetne teremteni juh-tejünknek; — ha nem is azonnal.

Ami a júhtej zsirtartalmát illeti, ez mint említém előbb a 2.17—12.78% között van és így a friz-juh az ő átlagban 6—8% zsirt tartalmazó tejjel az átlagon felül áll. Hogy jobban összehasonlíthassuk a különféle juhok tejenek zsirtartalmát, nézzük egynéhányt:

Tarascon	10.4%
Lauraguais	10.4 „
Merinó	7.6 „
Friz (kassai)	7.3 „
Cigája*	7.2 „
Dishley merino	5.0%
Racka (felvidéki)**	4 „
Southdown	4 „

Saját friz tenyészetünk tejt, mióta a majorban van tejvizsgáló laboratóriumunk berendezve, rendszeres vizsgálat tárgyává tettük a Gerber-féle acidobutyrometerrel s a tejelés minden időszakából lévén zsirmeghatározásunk, annak átlagát illesztettem be a fenti zsirtartalom kimutatásba, míg a többi átlag számokat Bohm 1878 ban megjelent „Schafzucht”-jából merítettem.

Nem lesz érdektelen eme juh tejvizsgálatok részleteit feltárni tisztelt olvasóim előtt. A friz juhtej zsirtartalma, a leelést követő harmadik héten Havas G. vizsgálata szerint:

március 20-án	2.8%
április 20-án reggel	3.1
délben	4.1
este	4.5
május 18-án (esti tej)	8.5%
június 15-én reggel	5.8
este	8.5
július 22-én reggel	5.7
este	6.7
augusztus 25-én reggel	6.4
este	7.4
szeptember 20-án reggel	8.2
este	8.2
október 2-án reggel	8.2
este	8.3

Dr. Ejury L. vizsgálata szerint: október 17-én átlag 7.1%

Havas G. vizsgálata szerint: október 25-én reggel . . . . . 6.4 } átlag 7.3%
este 8.2

Dr. Ejury L. vizsgálata szerint: november 15-én átlag 10%
november 16-án átlag 12%

Átlag tehát 7.3%

De maga a kifejt júhtej, tehát az, amiből a sajtot készítjük, ennél az átlagnál jóval magasabb zsirtartalma, amennyiben az 7.9% átlagos zsirt tartalmaz.

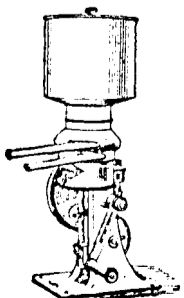
Megjegyzem itt, hogy mivel a Geber-féle műszerrel a 10 %-nál több zsirt tartalmazó tejet megvizsgálni nem tudjuk, a november 16-án fejt tej zsirtartalmát meghatározását dr. Ejury Lajos s. tanár volt szives eszközölni a Liebermann—Székely-féle súlymeghatározási módszer szerint. Ugyancsak ő volt szives néhány juh tejt egyedenként is meghatározni a fejes legutolsó napjaiban, november 24-én a következő eredménnyel:

6 sz. juh tejenek zsirtartalma	13.3%
597 " " " "	9.7 "
639 " " " "	8.3 "
651 " " " "	8.2 "

ami tekintve, hogy a négy juh ellési ideje február 24. és március 11-ike közé esik, tehát a leelési idő közötti különbség a zsirtartalom eltérését nem okozhatta, arra engedne (?) következtetni, hogy a friz-juhoknál a tej fiatal állatoknál zsirosabb, mint későbbi korban,

* Turcsa Imre kolos-pusztai intéző volt szives vizsgálatra beküldeni.

** Dr. Bernolák Károly szepes-haraszti földbirtokos racka fejő juhaitól.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár
1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

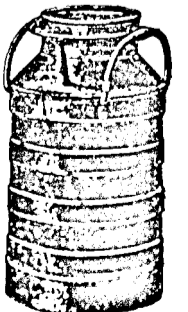
KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.”

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

mert a 6 os számú juh 1 éves, míg a többiek 3—4 évesek.

Miként a tehéntejnél ismeretes, úgy itt is fenn áll azon körülmény, hogy a déli és esteli tejek zsírdúsabbak a reggelinél, mi az előbbi kimutatásból jól kiviláglik.

Böllöny Dénes.

(Vége következik.)

A légkör nitrogénjének értékesítése.

Többször kifejtették már ezen lap hasábjain is, mily fontos szerepe van a nitrogénnek az állatok és növények táplálkozásánál. A növényeknél különösen a fehérjés (protein) vegyületekben lép fel a nitrogén. A rügy belseje, a levél, majdnem 3% nitrogént tartalmaz, a hüvelyes növények közül a babban 5%, a borsóban 3,5%, a száraz lóheretakarmányban 4% is van.

A növények legnagyobb része nitrogén szükségletét csakis a talajból képes fedezni és ezen körülmény teszi szükségessé a különféle műtrágyák előállítását, melyek hivatva vannak pótolni a talaj azon hiányait, melyek a növény fejlődéséhez föltétlenül szükségesek. A nitrogén hiány pótlására igen sok műtrágya van forgalomban. Ilyen: a chilisalétrom, ammoniumsulfát, hús-, vér- és szarú- és liszt, továbbá vegyületben mészszel káli- és phosphorsavval a különböző guano- és csontlisztnek. Első helyen áll ezek között a chilisalétrom,*) melyet a növények legkönnyebben vehetnek fel. Utána következik a kénsavas ammoniak, mint a gázgyárak egy mellékterméke. A chilisalétromot a Czili-i salétrombányákból nyerik. Ezen bányák produkáló képessége azonban nem sok idő múlva teljesen ki lesz merítve, úgy hogy már jó előre gondoskodni kell a nitrogénnek helyettesítéséről más uton-módon.

A nitrogén legnagyobb mennyiségben szabad állapotban a levegőben fordul elő, melynek $\frac{1}{5}$ -öd részét teszi. (79,02 térfogat-százalék!). A módszerek, melyek által ezen kiapadhatatlan forrásból lekötjük a nitrogént 2 fő csoportra oszlanak. Az egyik a *bakteriologiai módszer*, a második a *kémiai*. Nézzük őket sorra:

I. a *bakteriologiai módszer*. A nitrogén felszabadulva az állati és növényi testből, a levegőbe kerül ismét, innen pedig vissza a talajba. Hogy ezen körforgás minél teljesebb legyen, vagyis hogy a talaj minél több nitrogént vegyen föl bakteriumok segítségével, röviden a következő módok vannak:

a) oly fészkek készítése a talajban, melyek elősegítik a bakteriumok fejlődését. szaporodását, ezt elérjük alapos megmunkálás, a talaj szellőzésével, továbbá oly anyagok hozzáadásával (szénsavtartalmú vegyületek) melyek ezen bakteriumok megélhetését, tenyésztését biztosítják.

b) a bakteriumokban szegény talaj beoltása oly folyadékokkal (Nitrogin, Alinit) melyek ezen bakteriumok elterjedését vonják maguk után, vagy feljavítása oly, máshonnan hozott talajjal, melyben a hüvelyesek buján tenyésznek.

c) lehető kiterjesztése a hüvelyesek termesztésének és azok felhasználása mint földtrágya, akár belevéve a forda rendszerbe, akár pedig mint külön termesztési ág.

Hogy ezen bakteriumtelepek mily óriási

*) Alkalmazása a gazdaságban 1860-tól dotá-lódik. Akkor a kivitelt 685,500 mm. volt, 1880-ban már 2,250,000 és 1900-ban már 14,650,000 lett, kb. 260 millió korona értékben.

Az ammoniak só-termelés 1900-ban 4,930,000 mm. 105 millió kor. értékben.

mennyiségű nitrogént gyűjtenek a talajnak, mutatja Remy-nek a számítása, a ki kimutatta, hogy a Németországban 5 millió ha. területen természetesen hüvelyesek 2,5 millió mmázsa nitrogént kötöttek le a gyökérrendszerükön élősködő bakteriumok segítségével. Ezen lekötött nitrogén számbeli értéke: 300 millió korona! Vannak ezen kívül oly bakteriumok is, melyek nem élnek magasabb életközösségben a növényekkel és szintén nagymennyiségű nitrogént képesek összegyűjteni. Ezen tény beigazolták Lawes és Gilbert a búzával való kísérletezésnél, Kühn pedig a rozsossal. Ezen kísérleteknél ugyanazon talajban mindig csak ugyanazt a gabona fajt termesztették több éven keresztül, trágya vagy nitrogén hozzáadása nélkül és mégis az előbbieket kimutatták, hogy 1 ha.-nyi terület kb. 30 kg. nitrogént kötött le a levegőből, Kühne pedig 36 kg.-ot mutatott ki ha.-kint.

Tagadhatatlan tehát, hogy a talaj bakterium-flórája egy év leforgása alatt hatalmas mennyiségű nitrogént képes lekötöni, melyet azután a magasabb szervezete növények táplálék gyanánt magukhoz vesznek. Az a kérdés most már, hogy a talajbakteriumok működését előtudjuk-e segíteni annyira, hogy egyedül ezáltal fedve legyen a nitrogénhiány mely a chilit salétrombányák teljes kiaknázása folytán fenyeget. Gerlach és még mások is, ezt határozottan kétségbe vonják és véleményüket azzal indokolják, hogy egyrészt a hüvelyesek termesztése nitrogén-nyerés végett csak a könnyű talajoknál jöhet tekintetbe, továbbá ha nyerünk is így valamelyes nitrogént, az aránytalanul kisebb mennyiségű mint a chilisalétrom nitrogénje; másrészt szembeállítják azon tény, hogy a nitrogéngyűjtő bakteriumokkal egyidejűleg olyanok is fellépnek, melyek a nitrogént szabaddá teszik s ezáltal jó részben semmivé teszik előbbieket munkáját.

Ezen tények némileg kétségessé teszik a nitrogén-nyerés ezen módjának sikerét és megbízhatóságát, dacára azon nagymennyiségű nitrogénnek a mit a hüvelyesek a levegőből lekötnek.

II. A nitrogén *kémiai uton* való lekötésére négy módszere van a tudománynak: *nitritek* előállítása, *ammoniak* és vegyületeinek előállítása, *cyan vegyületek* és végül a *nitrogén oxidjai* és az ezekből levezethető vegyületek (salétromsav, salétromos-savak) előállítása.

Ami a nitrogénnek a nitritek alakjában való megkötését illeti, már Deville és Wöhler bizonyos vegyi rokonságot találtak a nitrogén és némely elem között. A mint már most égetővé vált a légköri nitrogénnek műtrágya alakjában való értékesítésének kérdése, Mehner volt az első, aki nitritek előállítási módszerére Németországban szabadalmat nyert. Eljárása abban áll, hogy a bór, silicium, magnezium, titan, stb. savas vegyületeit, melyek magas hőfok mellett igen nagy mennyiségű nitrogént képesek lekötöni — szénnel (koks) keverve és levegőnek egyidejűleges hozzájutásával, kitette az elektromos kályha hőjének. Az ily nitritek értéke mezőgazdasági szempontból — elsősorban abban áll, hogy igen könnyen leadják nitrogéntartalmukat ammoniak alakjában, a kulturnövények ily alakban könnyen felvehetik s így majdnem egy fokon áll a chilisalétrommal és salétromsavval. 50 kg. chilisalétrom csak 7,5 kg., 50 kg. ammoniumsulfát 10 kg. nitrogént tartalmaz, a nitrogénsilicium ellenben ennek kétszeresét tartalmazza, így természetes, hogy mint trágya, értékesebb, célszerűbb és olcsóbb.

Legújabban Kaiser tett ismét kísérlete-

ket, de ő hidrür-ökből indult ki, (Mehner ellenben a nitriteket alkotó elemek oxidjaiból), melyekből vegyi uton nitritek lesznek, ezek ismét hidrogén befolyása alatt hidrürökké változnak át, de egyidejűleg elválasztják az ammoniakot. Nagyon alkalmasok erre a kalcium és a magnezium hidrürjei. Eljárása következő: egy csőben ezen hidrürök egyikét (vagy mindkettőnek keverékét) izzítja és átvezet rajta nitrogént. Így keletkezik a nitrit, mely ha teljes, megszakítja a nitrogénáramlást és hidrogént vezet keresztül, mi által a hidrür regenerálódik.

Az ammoniak előállítása villamosság által sem új dolog; Regnault (1846.), Schönbein, Fleck (1862.) és mások, erről beható munkát irtak. Ujabban A. de Heptinne irt az ammoniak synthesiséről egy nagyobb munkát, mely e téren alapvetőnek tekinthető. Heptinne nyomán, P. Lambilly tovább haladt és tőle ered az ammoniak szintetikus előállításának módszere. Eljárásának előnye abban áll, hogy nem szabad ammoniakot, hanem karbonat-ot állít elő. Mindkét só elemeiből való alakulása folytán hőt fejleszt, mely 20 kaloriával magasabb, mint az ammoniak, illetve ennek hidrátjainál előálló hő. Az eljárás technikai kivitele abban áll, hogy egy generatorban fehér izzásig hevített kokszt fölé váltakozva levegőt és vizgőt vezetünk, azután pedig a szerint, hogy milyen sőt akarunk nyerni, vagy a szénsavat vagy a szénoxydot eltávolítjuk. A gázok egyesítése, likacsos testekkel telt hevített csövekben történik. A gázokat a csövekbe való ismételt belépésükkor vizgőzzel telítjük. Egyedüli hátránya ezen eljárásnak, hogy a formiat előállításánál ezen só könnyen felbomlik vízzel és kéksavvá. Hogy ezt megakadályozhassuk, Lambilly szerint formiat helyett ammoniakot állítunk elő. Ha ezt, illetve ennek gázait 150—180°C. mellett — szénoxydgázzal keverve porózus testeken vezetjük keresztül a keletkező formiat szétbomlásától nincs mit tartanunk.

A cyanvegyületekből a mézsnitrogént nyerik. A készítésre szabadalma van egy berlini társaságnak, mely Olaszországban szándékozik óriási telepeket létesíteni, melyeknek évi termelése 40,000 q. mézsnitrogén lesz. Ezen produktum (calciumcyanamid) 20% nitrogéntartalmu lesz. Előállítása egyszerű és olcsó. Az oxigén elnyelésével a levegőből kivonják a nitrogént és azt szén és méz keverék fölé az elektromos kályhában elvezetik.

A nitrogén oxidjainak előállítása elektromos uton történik. Ezen eljárásnak történeti fejlődése igen érdekes. Cavendish 1784-ben megfigyelte, hogy a villany-gép (üvegkorongos) szikrája csekély mennyiségű salétromsavat ad, kapcsolatosan ezzel megfigyelte azt is, hogy az elektromos szikra behatása alatt az oxigén és nitrogén egymást lekötik. Ennek technikai kihasználásában legtöbbet faradt Lefebre asszony, ki 1859-ben készítési módjára angol szabadalmat is nyert. A további fejlesztésen Kohn és Geisenberger dolgoztak és megszerkesztettek egy készüléket is, a kísérletek jó eredményt mutatnak, de még nincsenek teljesen befejezve.

Az első társaság nitrogénoxidok nyeresére 1902-ben alakult Amerikában „Atmospheric Products Company“ név alatt 1 millió dollár tőkével, az üzem azonban ez idő szerint szünetel.

Ezen kívül még igen sokan tettek kísérleteket kitűnő eredménnyel, melyekről legközelebb beszámolunk.

Ezen előadatokból láthatjuk, hogy a chilit salétrombányák teljes kiaknázását nyu-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1005

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

galommal várhatjuk be, mert ha a nitrogén-nyerés említett módjai most még kezdő stádiumban vannak is, alapos reményre jogosít fel, hogy a probléma kedvezően lesz megoldva és a chili-salétrom teljes helyettesítését nyer.

— u. — y.

Kefirkészítés.

— Válasz M. M. g. intéző kérdésére. —

A mi közönségünk körében lassan, de mégis terjedni kezd már a kefir fogyasztása, amely különösen nyáron üdítő és egészséges ital. A kefirtejet vagy kefir tejből készítik, a kefirmagnak hozzáadása által. Használat előtt a kefirmagot elő kell készíteni azon célból, hogy kellemetlen szagát elveszítse. Ezt úgy érjük el, hogy egy napon át 20°C. meleg vízbe tesszük és 18°C. mellett állni hagyjuk. Ezután annyi 20°C. meleg lefölezött tejet öntünk a kefirmagokra, hogy ezek bőségesen el legyenek lepve. A kipárolgást előmozdítandó, az üveget csak ritka fátýolszöveggel szabad letakarni. Ezután naponként 2—3-szor föl kell rázni az üveg tartalmát. Következő napon a lefölezött tejet leöntjük a kefirmagról és ezt úgy kezeljük, mint az előző napon, vagyis előbb megmossuk, lefölezött tejbé tesszük és fölrazzuk. Ezt azután naponként addig kell folytatni, míg a kefirmagok kellemetlen szagukat elveszítik és barna színük sárgára változott, virágkelszerű külsejük lesz és a lefölezött tejbén usznak, amit körülbelül 5—10 nap után érünk el. Mielőtt azonban a már így kezelt kefirmagot kefir készítésre használnánk, még 1 vagy 2 órán át 2% os nátrium-bikarbonat oldatába kell 18°C. hőfok mellett kerülnie, hogy oltóizét elveszítse. Ennek megtörténte után 18 fokos vízben jól lemossuk a kefirmagot, amely most már fölhasználásra alkalmas állapotban van.

A kefir készítésnél forralt vagy pasteurizált és 20 fok meleg tejből a megtisztított kefirmag 3—4-szeresét adjuk a kefirmaghoz, 24 órán át légmentes üvegekbe zárjuk, 15—18 fok mellett állni hagyjuk és naponként minden két vagy három órában megrázuk. Ezen idő után a tejet finom szitán átöntjük és egy-két rész 20 hőfokos forralt, vagy pasteurizált tejet adunk hozzá. A keveréket olyan nagyságú, erősfalu üvegekbe öntjük, hogy azoknak háromnegyed részét töltsék ki és 18 fok melegség helyiségben lefektetjük az üvegeket, miközben naponként minden órában megrázuk. A következő napon a kefir még kevésbé, a második napon közepesen, a harmadik napon erősen savanyú. Ha azt akarjuk, hogy tartósabb legyen, jégen kell tartani.

A magok minden alkalommal 18 fokos vízzel lemosandók, azután teljes tejjel leöntendők és a leirt módon tovább használhatók. Ha körülbelül 4—6 hét múlva a kefirmag hatása szűnik, ami abban nyilvánul meg, hogy a kefir ize már nem kellemesen savanyú, akkor új kefirmagot kell használni. Megjegyzendő, hogy a használatban levő kefirmagot minden héten egyszer 1—2% os szódaoldattal, majd utána vízzel meg kell mosni.

Kefirmagot tudtunkkal a breslauer „Kaukasische Kefirstalt“ küld, de esetleg valamely fővárosi, vagy kolozsvári droguista üzletben is kapható. Tudomásunk szerint kolozsvári kávéházakban a kefir 0.5—0.7 literes üvegekben 36—40 fillérért adják.

Dr.

IRODALMI SZEMLE.

A Magyar Remekírók új sorozata.

A Franklin-Társulat nagyszabású remekíró-gyűjteménye, az öt esztendővel ezelőtt megindított Magyar Remekírók, immár nemsokára teljes lesz. Most jelent meg a gyűjtemény kilencedik ötkötetes sorozata s így egy év múlva befejeződik az 55 kötetre tervezett hatalmas gyűjtemény, a mely a maga nemében páratlan kincsesháza irodalmunk remek alkotásainak.

Az új sorozat Deák Ferenc válogatott munkáinak első kötetét, Petőfi Sándor összes munkáinak első és második kötetét, Mikes Kelemen törökországi leveleit és a Magyar Népdalok egy-kötetes gyűjteményét foglalja magában.

A Deák Ferenc-kötet a haza bölcsének beszédeit tartalmazza időrendben 1829 től 1861-ig. Az első beszéd a kötetben egy védőbeszéde a 26 éves tisztí ügyésznek 1829 szeptember 10 én egy rablógylilk mellett a halálbüntetés ellen, az utolsó beszéd a haza vezérének első felirati javaslata és indoklása 1861 máj. 13 án. Ez a kötet magában foglalja tehát a nagy államférfi pályája első nagyobb részének minden jelentősebb mozzanatát, a melyeknek egy-egy beszéde felel meg. Pályafutása második felének, a kiegyezés előkészítésének és a kiegyezési korszaknak egy későbbi, második kötet lesz a hí tükre. Ez a két kötetes Deák, a melyet Wlassics Gyula rendezett sajtó alá és látott el csaknem ötíves gyönyörű élet- és jellemrajzi bevezetéssel, mintaszerű népies kiadás. Minden egyes beszéddel előtt megvan a beszéd rövid előzménye, úgy, hogy az olvasó teljes tájékozottsággal élvezheti a beszédeket, s teljesen beleéli magát a multba, a mely a beszédek fonálán mintegy megelevenedik előtte.

Az új sorozat két kötetét Petőfi munkáinak java részét, a kisebb költeményeket foglalja magában betürendes tárgymutatóval, az eredeti kiadások alapján javított pontos hű szöveggel, Badics Ferenc tartalmas bevezető tanulmányával együtt. A nagy költő egyéb munkáit további két kötet fogja beleilleszteni a gyűjteménybe.

A magyar próza egyik uttörő nagy mesterének legremekebb alkotását, Mikes Kelemen Törökországi leveleit kapjuk az új sorozat negyedik kötetében Erdődi Béla magvas bevezető élet- és jellemrajzi tanulmányával és gondos jegyzeteivel. A bujdosó fejedelem leghivebb szolgálója és író-deákja, irodalmunknak egyik legrokonszenvesebb alakjává lett, a kinek bámulatos frissége túlt immár közel két századot, bájával, zengzettségével, törői metszett magyarságával állandóan megtermékenyítve irodalmunk legjelesebb új mestereit. A rodostói száműzetés hosszú éveinek krónikását ez a kiadás, a mely az egeri lyceum könyvtárában őrzött eredeti kézirat nyomán készült, bizonyára még népszerűbbé fogja tenni.

Az új sorozat utolsó kötetét a magyar népdalköltészet jeles gyűjteménye. Endrődi Sándor, a kiváló lyrikus, rendezte sajtó alá és látta el bevezető tanulmányt, a melyben rövid áttekintést adja népdalgyűjteményeink keletkezésének is a melyek színe-javát foglalja magában ez a nagy szakértelemmel és szeretettel összeválogatott értékes kötet. A gyűjtemény tárgykörök szerint van beosztva (Szerelme rózsái; katona élet; pásztor-dalok; betyár nóták; bor mellett; vidám órák; vegyes dalok; ágról-ágra; ismert szerzőktől.) A kötet végén betürendes névjegyzéke van az összes népdaloknak.

Az új sorozatban lévő arcképek (Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Mikes Kelemen), R. Hirsch Nelli művészi rajzóját dicsérik.

Az új öt kötet a gyűjtemény eredeti programjához híven az 55 kötetből a magyar irodalom különböző kora kincseit ragadta ki és sorozta

egymás mellé e kilencedik sorozat keretén belül. Az új kötetek beleillenek a maguk helyére a teljes gyűjteménybe, a mely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat.

Az új sorozat kiállítása a kiadó intézet hagyományaihoz illő. Csupa díszes ékesített kötet, úgy mint a gyűjtemény eddig megjelent többi köteté. Az 55 kötetes teljes gyűjtemény ára 220 korona, s az egész gyűjtemény, melyből immár 45 kötet megjelent, havi részletfizetésre is megrendelhető.

Könyvismertetés.

A borjú természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése az egy éves korig, tekintettel a gümökör elleni védekezésre. Irta: Balogh Sándor.*

Gazdaközönségünk több évtized óta nélkülöz egy oly szakmunkát, melyben a szarvasmarhatenyésztésre vonatkozó összes tudnivalók feltalálhatók volnának, ennél fogva igen sürgős kívánalomnak tett eleget szerző, midőn a borjúnevelést a szarvasmarhatenyésztésből kiragadva, ténfi könyvében megírta. A munka szerzőjének neve nem ismeretlen a gazdaközönség előtt, közel egy évtized óta sokat dolgozott az összes országos szaklapokban és folyóiratokban s jelen munkájából is mindebben jelentek meg mutató közlemények.

Fenti munkája a maga nemében egyedül áll nemcsak a magyar, de a német szakirodalomban is, így nem kevés nehézséget kellett leküzdenie a felveendő anyag megválasztása és elrendezése körül. A nagy feladatot szerző igen sikeresen oldotta meg. Alapos elméleti ismerete és széles körű, hosszabb idei gyakorlati tapasztalatai alapján bátran ment bele a nehéz kérdések tömkelegébe, melytől iróink évtizedek óta húzódoznak. Miután munkáját főleg a szakképzett gazdák számára írta, az egyes kérdések tárgyalásánál a tudományos elvek felvételétől sem riadt vissza, de viszont mindenütt nagy súlyt helyez a gyakorlati ismereteknek és teendőknél a legapróbb részletekig való kidomborítására, úgy hogy munkáját erős gyakorlati irányzat és szellem lengi át.

Az egész munka 4 fejezetre oszlik, melyek közül az elsőben a borjúnevelés közgazdasági jelentősége és jövedelmezősége, a tenyész célok fontossága, a tuberkulózis elleni védekezés összes módjai és mindazon összes tudnivalók vannak részletesen leírva, melyek a szopós borjú ápolásánál, táplálásánál általában figyelembe veendőek.

A II-ik fejezet a különféle borjutáplálási módszerek ismertetésének van szánva. Részletesen ismerteti a természetes táplálás különböző módjait, mely után áttér a hazánkban oly kevésbé ismert mesterséges táplálási módzatoknak tudományos és gyakorlati alapon való ismertetésére; leírja a tejnélküli borjúnevelés módjait, a szopós borjúk hizlalását és értékesítését.

A III-ik fejezet a választott borjúknak az egy éves korig való felnevelését ismerteti, miközben leírja a takarmányozás legújabb tudományos és gyakorlati elveit, a borjúk legeltetését, ápolását, a tenyésztésre szánt borjúk kiválasztását, törzskönyvelését, a törzskönyvi számozások eltérő módjait, a bika-borjúk kezelését, orrkarikázását, a szarvidomítást és szarvtalanítást. A IV-ik fejezetben a leggyakrabban előforduló ragályos betegségek vannak, a gazdát érdeklő terjedelemben

*) Mutatványt közelebről fogunk belőle közölni. Szerk.

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

Telefonszám 394.

felvéve. A szöveg közötti 10 ábra a legszükségesebb dolgokat illusztrálja.

A könyv írálya azonos szerzőnek a szaklapokban megjelent közleményeiből oly előnyösen ismert folyékony, magyaros irályával s így a mű nemcsak tanít, de olvasása élvezetet is nyújt, annál is inkább, mivel a nagy betűkkel történt szép nyomás folytán olvasása nem rontja a szemét.

Fenti gazdag tartalmánál fogva a mű csaknem minden gazdát közelről érdekelvén, azt gazdatársainknak a legmelegebben ajánlhatjuk. *A 260 oldalra terjedő, külsőleg is csinos kiállítású munka csakis a szerzőnél: Kassa, Gazdasági tanintézet szerezhető be, ára 3 korona.*
Böllöny Dénes.

*
„A szarvasmarha-tenyésztés alapvonalai.” írta Monostori Károly, állatorvosi főiskolai tanár. 122 oldal, 62 ábra. Negyedik teljesen átdolgozott és bővített kiadása. Kiadta a Franklin-Társulat Budapesten. Ára füzve 1 K. 60 fillér.

Az állattenyésztési műveiről előnyösen ismert szerző e pályadíjnyertes munkájának 4-ik kiadása méltóan sorakozik az író egyéb jeles munkáihoz. Imerteti mai színvonalon, könyve öt részében mind azt, a mit a szarvasmarha tenyésztőjének tudni kell. Így az állatnak külsejét, belső szervezetét, életkorának megismerését, jóságának megítélését, fajtaít, tenyésztését, takarmányozását, igazását, hizlalását, tejben való hasznosítását, elhelyezését, istállóját, gondozását s védését a veszedelmesebb fertőző betegségektől. Kapható ez igen figyelemreméltó könyv mindez könyvkereskedésben.

*
Arbor day. Sok szó esik mostanában erről a szép amerikai szokásról, mely a gyermeklelkében a fák és virágok iránti szeretetet van hivatva ápolni.

A napokban jelent meg egy rendelet, mely Magyarországon is meg akarja honosítani az iskolában a fák napját.

A fa- és virág iránt felébresztett szeretetnek mélyrehatóbb következményei vannak.

A gyermek, a ki a fát és virágot szereti, felnőtt korában embertársait is meg tudja becsülni.

A virág iránti szeretet átplántálódik a szív minden zugába s az ilyen szív rosza képtelen.

E rendelet megjelenése előtt került ki egy könyv a sajtó alól. Vagner János, a neves botanikus irt a gyermekek számára „A kis kertész” címen egy igen hasznos és e célnak nagyon megfelelő kis könyvet.

Jancsi és Juliska jó magaviseletükért kis kertet is kapnak a városi ház egy alkalmas helyén. A szülők állandó felügyelete alatt művelik ezt és gondozzák. Játszva, beszélgetés közben ismerkednek mzg a föld, a növény sajtóságaival. Így ismerik meg a kártevő és hasznos rovarokat, az ültetés, metszés, ojtás módját, az időjárás hatását a föld és növényzetre és minden egyéb e tárgyra vonatkozó dolgot. Kirándulnak a mezőre, erdőbe, hegyekre s érdekes kérdésekkel ostromolják szüleiket, melyekre megfelelő választ is kapnak. Maldnem 200 oldalon meséli el szerző az ifjúságnak e két gyermek tapasztalatait. A könyvet 97 ábra teszi érdekesebbé. Kiadta a Franklin-Társulat. Ára kötve 3 korona.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának *intéző bizottsága* f. hó. 23-án szerdán d. u. 3 órakor az egylet hivatalos helyiségében (Petőfi-utca 7. sz. I. emelet) ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja
az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az érkezett beadványokról.
2. Jelentés az elnökség által intézett ügyekről:
  - a) Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter üdvözlése;
  - b) gr. Bánffy Miklós kolozsvármegyei főispán üdvözlése;
  - c) fölterjesztés kiscgazdák nyári tanulmányútja ügyében;
  - d) átirat az orsz. növénytermesztési kísérleti állomás vezetőségéhez növénytermesztési és trágyázási kísérletek ügyében;
  - e) fölszólítás kolozsvármegyei községekhez állami fajkakas-kiosztás ügyében;
  - f) átirat a m. kir. kereskedelmi muzeumhoz gyümölcserértékesítés tárgyában.
3. A folyó évben négy járásban tartandó állatdíjazások programjának megállapítása.
4. Tejszövetkezetek szervezése.
5. Gözekezővetkezet létesítésének terve.
6. Pályázat gyümölcstermelők jutalmazására.
7. A katonai élelmezési raktár kézi bevásárlásának szervezése a kiscgazdák körében.
8. A kalotaszegi selyemtenyésztés érdekében való teendők megállapítása.
9. A vetőmagról és vetésről szóló népies füzet kiadása.
10. Esetleges indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A kolozsvári gazdasági akadémiáért. Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek korábban tett kezdeményező lépése után a kolozsvári akadémiáért való mozgalom most újból megindult. Hirt adtunk már arról hogy Kolozsvár város áprilisi közgyűlése azt határozta, hogy küldöttség útján fogja Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert fölkeresni és tőle kérni, hogy a kolozsvári gazdasági tanintézetet *akadémiai* rangra emelje. Ehez a határozathoz Kolozsvármegye törvényhatósága is hozzájárult és miként most értesülünk, a küldöttség, amelyhez az Erdélyi Gazdasági Egylet több tagja is csatlakozni fog, gróf Bánffy Miklós főispán, báró Bánffy Ernő, az E. G. E. alelnöke és Szvacsina Géza polgármester vezetésével *folyó hó 25-én* délben fog a miniszter elé járulni. A küldöttség nemcsak a két törvényhatóság tagjából fog tehát állni, hanem részt vesznek abban Erdély más vidékeinek gazdái is és képviselői, mert a kolozsvári gazdasági akadémia nemcsak Kolozsvár és Kolozsvármegye, hanem az

egész erdélyi országrész érdeke. Azt hisszük, hogy Darányi miniszter, aki a mezőgazdasági intézmények fejlesztésére már eddig is oly sokat tett és aki mindenkor oly jóakaratot tanúsított az erdélyi mezőgazdasági ügyek iránt, a küldöttség kérésére megnyugtató választ fog adni, úgy, hogy talán már az ősszel megnyíló új tanévben gazdasági akadémiára iratkozhatnak be a gazdasági pályára készüők.

— **Állat- és gépkiallítás Kolozsvárt.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idén (szept. 6.—9.-én) újra megtartja régi jóhírnevű, ezuttal: XV. Erdélyrészi Tenyész-állatkiállítását és azzal kapcsolatban az »V. Erdélyrészi Gép-, eszköz- és anyagkiállítását« is, melynek kedveltsége gépgyárosaink és általában iparosaink körében általános. Mindkét kiállítás iránt már eddig is nagymérvű érdeklődés mutatkozik. Ez utóbbira idáig több, mint ötven előzetes bejelentés történt. A gépkiallítás részére — az eddigi szokástól eltérőleg — szakmánként lesznek a különféle érmek (összesen kb. 15 arany-, 30 ezüst- és 30 bronzérem) és oklevelek kitűzve.

— Az erdélyi szőlőtalajok vizsgálata. Még első minisztersége alatt indította meg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter az E. G. E. kérésére, azt a jelentékeny és a gazdák körében helyesléssel fogadott újítást, hogy a szőlőmivelők biztos utbaigazítására a nevezetesebb erdélyi szőlőterületeken talajvizsgálatokat rendelt annak a megállapítására, hogy mely talajnak milyen amerikai fajok valók. Ezek a talajvizsgálatok ez évben Tordaranyos, Marostordamegyében folytattnak s a Küküllő, Maros völgye van még kijelölve. A vizsgálatot két agrogeológus végzi.

— Székely aratók az Alföldön. A székelyföldi kirendeltség közvetítésével 375 székely aratót szerződtek Mezőhegyesre. Erdőszentgyörgy és Gyalakuta vidékéről kerültek ki ezek. Napidijuk 2 korona s ezen kívül teljes ellátásban részesülnek s az utazás költségei is az ottani uradalmat terhelik. Ezek természetesen az itteni aratási időszakra megint hazakerülnek.

— A volt urbéres erdők eladásának korlátozása. Az urbéres erdők s erdőjuttalék eladása a földmivelésügyi miniszter engedélyétől függ. Több törvényhatóság jóváhagyta ezen engedély nélkül is az urbéres erdők elidegenítésére vonatkozó adásvételi szerződést. A belügyminiszter ez okból most szigorú rendeletben utasította a törvényhatóságokat, hogy az urbéri erdőilletőségek elidegenítése iránt kötött jogügyletek jóváhagyásának kérdését a közös erdőben befoglalt és vagyonfelügyeleti szempontból hatásköre alá tartozó illetményekre nézve csakis abban az esetben tegye elbírálás tárgyává, ha az érdekeltek a földmivelésügyi miniszternek a szóban levő urbéri erdő elidegenítésének engedélyezésére vonatkozó rendeletét a törvényhatóságnak bemutatják. Hasonló rendeletet intézett a miniszter a kiskorúak erdőilletményének jóváhagyására vonatkozólag az árvaszékekhez is.

— A terméskilátások bejelentése. Darányi földmivelésügyi miniszter körrendeletben hívta fel a gazdasági tudósítókat, hogy

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk czidőszerint 11-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árajegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

miután a mezőgazdasági állapot előrehaladásával most már megközelítően meg lehet becsülni a várható terméseredményeket, a gabonatermés-kilátásokról megközelítő számbeli adatokat az ezután előterjesztendő jelentéseikben most már okvetlenül közöljék s ezen számszerű becslések közlését a próbacséplési munkák befejeztéig folytatólag teljesítsék. Ugyancsak sürgős rendelkezést kérték fel a tudósítókat arra is, hogy a terméskárokról táviratilag tegyenek jelentést.

— Az ideai gyapjuaukciók. Az ideai gyapjuaukciók első sorozata, mint nekünk jelentik, július 4-én fog megindulni. Az üzlet kedvező helyzete és a külföldi vásárokon érvényesülő áremelkedés a legjobb reményekre jogosítanak új hazai termékeink értékesítésére vonatkozólag. Elvárhatják tehát, hogy az aukciók kedvezően fognak lefolyni élénk üzlet és az árak fokozatos emelkedése mellett, különösen az esetben, ha a termelők egyrészt a szennyben nyírt termék gondos kezelésével, másrészt a mosott gyapju szép mosásával maguk is elősegítik áruikat értékessé és versenyképessé tenni. Az aukcióra szánt gyapju-küldemények részére, mint minden évben, úgy ez idén is, a kereskedelmi miniszter ingyen raktárakat és a szokásos fuvardíj-kedvezményt biztosította. Ezen kedvezményes fuvardíjszámítás a M. Á. V. összes vonalain már érvényben van.

— Aratógépkészítési kurzus. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez intézett bejelentése szerint számos gazda kívánsága következtében május 21-ikétől kezdődőleg 26-ikáig bezárólag ingyenes aratógépkészítési kurzust rendez a gazdasági gépészeknek az aratógépkészítésben való kiképzése céljából. Ezen kurzuson résztvehetnek a gazdatisztek kivül mindazon gazdasági gépészek, akik a kereskedelmi részvénytársaság budapesti irodájában (Váci-körút 32. szám) május hó 21-én, hétfőn reggel bármely földbirtokos ajánló levelével jelentkeznek. Tekintettel ennek az ingyenes tanfolyamnak jelentőségére, kívánatos, hogy a közvetlenül érdekeltek minél számosabban vennének részt ezen a kurzuson, amelyen az aratógép kezelése körüli összes teendők, kötőanyagok kezelése stb. minden részletének kellő szakszerű magyarázat kíséretében be fog mutattatni.

— Pályázati hirdetés. A kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága az 1906—1907. tanévben betöltendő 7 állami alapítványi ösztöndíjas (ingyenes) helyre ezennel pályázatot hirdet. Ezek a helyek a tanintézetbe belépő 15 éves hallgatóknak vannak első sorban fentartva és azokat az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyi megyékben (a tulajdonképeni erdélyi megyékben és a volt „kapcsolt részeken”, azaz a volt Kraszna-, Közép Szolnok- és Zarándmegyékben és Kövárvidéken) született, iskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból és lakásból a tanintézeti konviktusban fűtéssel és világítással, ágyneművel és ezek mosatásával és betegség esetén ingyenes gyógykezelésből.

A bélyegmentes folyamodványhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány legalább 7 gymnasiumi, 7 reáliskolai osztály végzéséről vagy a kereskedelmi iskola (akadémia) vég bizonyítványa. A kik több osztályt végeztek vagy érettségi vizsgát tettek, előnybe részesülnek.

2. Keresztelő levél a születési hely s betöltött 16 éves kor igazolására.

3. Szegénységi bizonyítvány, (melyet a főszolgabíró, illetőleg a városban a rendőrkapitány látta meg).

4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkatú és a himlő ellen való védőtűzés igazolására.

5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére a szükséges és az

első félévben körülbelül 90 koronára menő összes díjakat lefizetik és a folyamodó egyéb szükségleteiről (taneszközökről, ruházatról, szükség esetén tüzőlő zubbonyról) kellőleg gondoskodnak.

A folyamodványban felsorolandók még: a folyamodó illetőségi helye, szüleinek állása, tartózkodási helye, testvéreinek száma és kora, továbbá, hogy árva-e vagy nem.

A folyamodványokat a földmivelésügyi m. kir. Miniszter Úr Ó Nagyméltóságához címezve, f. évi július hó 15-éig, a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához — Kolozsvár — kell benyújtani. A tanintézetbe felveendő hallgatók beiratkozási ideje október 1-től 8-ig tart. A tanintézeti „Értesítő” megküldi az igazgatóság. Kolozsvár, 1906. május 10-én dr. Szentkirályi Akos igazgató.

— A szeszértékesítés országos szervezése. A Köztelek írja: „Tíz évi vajadás után végül komoly mozgalom indult meg a magyar szeszértékesítés központosítása érdekében. Sikerkült oly megoldást találni, amely az összeg kontingenssel bíró érdekelttség érdekeit fedezi, amellyel, hogy a feltétlen döntő befolyást a mezőgazdasági szesztermelőknek biztosítja, a kik a kontingens nagyobb részének birtokosai. Eddig a Centrale megalakulását tartalmazó egyezményhez hozzájárult 267.009 hl. kontingens képviselő ipari érdekelttség, a szepesmegyei, sárosmegyei és dunántúli (Nagykanizsa) mezőgazdasági szeszgyárak finomítói 85.000 hl. kontingenssel, a nyitrai, pozsonyi és trencsényi értekezletek eredményeképp 34.133 hl. kontingenssel magánosok. Legújában a Nyiregyházán megtartott értekezleten 23.000 hl. kontingenssel csatlakoztak, úgy hogy a mai napig tudomásunk szerint 421.113 hl. kontingens csatlakozása biztosítva van. A megalakuláshoz hiányzik még 130.000 hektoliter, amely mennyiséget az eddigi eredmények után ítélve, rövidesen sikerül összehozni.”

A szervezkedés rendén a nagyobb vidéki városokban alakuló gyűléseket tartanak, a melyeken ismertetik a terveket és teendőket. Kolozsvárt május 20-án lesz ilyen alakuló gyűlés az Iparos-egylet tanácstermében az erdélyi érdekeltek részére. Ez alakuló gyűlés az Erdélyből összeseregleg érdekeltek mellett, részt fognak venni Bujanovics Gyula a központ elnöke, Rubinek Gyula a mezőgazdasági szesztermelők országos egyesületének elnöke, Zorád István az O. M. G. E. ipari titkára, Votiz Gyula a győri szesztermelő részvénytársaság igazgatója. Az alakuló gyűlés igen népesnek ígérkezik; mert az érdekeltek szesztermelők nagy számmal jelentkeztek a részvételre, ami egyben a szervezkedés sikerét már előre is megállapítja.

— Sertésveszárlat osztrák önkényből. Székely Sándos beszercei kir. állatorvos Beszerce-Naszódvármegye állategészségügyi viszonyairól irt értekezésében olvassuk a következő részletet:

„A lefolyt 2 év alatt „a Magyarországgal határos osztrák közigazgatási kerületek” közül — az osztrák állategészségügyi kimutatásokban — ragadós száj- és körömfájással, sertésveszszel vagy sertésorbáncal fertőzötteknek nem volt feltüntetve egy sem; de a mi kerületeinket kényük-kedvük szerint helyezték zár alá „behurcolás” címén, és hogy állapítják meg a behurcolást? 1903. évben egy osztrák sertéskereskedő e megye területéről Ausztriába sertéseket szállított. E kereskedő előre megmondotta, hogy két hónapig fog szállítani, mert 1905. évi június hó végén zár alá kerül e megye. És tényleg csak két hónapig szállított e kereskedő, mert 1903. évi június hó végén Ausztriából visszaküldöttek egy kocsit sertés szállítmányt azzal, hogy e szállítmányból 2 sertést 2 osztrák állatorvos kiirtott s azon a sertésveszst constatálta. A visszaérkezett szállítmányt több mint 2 hónapig tartottam megfigyelés alatt és abból egyetlen egy sertés sem betegedett meg, de a megye behurcolás címén mégis zár alá került. Véleményem szerint — a szóban forgó szál-

litmány teljesen egészséges lévén — a sertésveszst csak reáfogták; mi annál is inkább feltételezhető, mert a boncolásnál magyar állatorvos nem volt jelen. Ezen indok alapján folyamodtunk az elrendelt zárnak hatályon kívül való helyezéseért, mire a legrövidebb idő alatt a zár tényleg fel is oldatott. Ilyenformán került Szolnok-Doboka vármegye is zár alá.”

Ez a példa is mutatja, hogy az állategészségügyi egyezményben garanciákat kell nyernünk hasonló önkényeskedések lehetlenné tételére.

— A ragadós száj- és körömfájás szünetében. A legutolsó állategészségügyi kimutatás szerint, az egész ország területén összesen 9 község van ragadós száj- és körömfájással fertőzve. A nevezett betegség Fejér, Somogy, Tolna, Vas- és Veszprém dunántúli vármegyékben 1—1 községben, Esztergom és Heves vármegyében szintén 1—1 községben s végül Kolozs vármegyében 2 községben uralkodik. Ehez az örvendetes jelenséghez a Köztelek ezeket jegyzi meg: „A betegség jelenlegi kismérvű elterjedése világosan mutatja, hogy ezen kiválóan ragadós természetű betegséget is megfelelő óvintézkedésekkel sikerül elfojtani, ha a gazdaközönség a hatóságot és az állatorvosokat a betegség leküzdésére irányuló működésében támogatja. Ezen kedvező alkalmat felhasználva a törekvéseknek oda kell irányulni, hogy a bel- és külföldi állatforgalom zavartalan lebonyolítását gátló ezen betegség terjedését minden rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozzuk és e betegséget az országból kiirtsuk. Mint értesülünk Darányi földmivelési miniszter utasította a hatóságokat, hogy a betegség végleges elfojtására minden lehető intézkedést legpontosabban tegyék meg.”

— Dreyfus. Hihetetlen gyorsan felejtnek a mostani kor emberei. — Dreyfus neve, a ki nem is régen egy világra szóló nagy szenzáció központja volt, most úgy kerül felszínre, hogy az Első Alföldi Cognacgyár részvénytársasághoz, Kecskemétre levelet irt egy barátja és a gyár barack cognacjából nagyobb megrendelést tett. Mint montreuxi magányából írja, 1906-ban kora ősszel egész családjával automobilon hazánk nagyobb városait, köztük Kecskemétet is fel fogja keresni A Cognacgyár r. t. igazgatósága udvarias levélben köszönte meg a rendelést és egyben szives vendéglátását ajánlotta fel a viharos életet átélő kapitány barátjának. Minden esetre érdekes, hogy egy magyar gyár terméke ilyen exotikus idegenforgalmat csinál hazánkban. 1709.

— Boldogító örökségek. X. Károly 27 éves hivatalnok volt, mikor váratlanul nagy örökség birtokába jutott. Ugyanekkor egy barátja utolsó óráit élte és a gazdag örökösötől a következő szavakkal búcsúzott: „Tudod, hogy leánynevem szegényen maradt hátra. Reád bízom őt!” s miután barátjának szavát adta, hogy K. Lujzáról minden tekintetben gondoskodj, barátja nyugodtan lehunyt szemét. Károly magával vitte a 17 éves leányt legénylakásába, ahol társalgónőjével külön lakosztályokat rendezett be részére. A szép leány és gazdag fiatal ember megelégedésben éltek együtt, mintha testvérek lettek volna és a vonalozom már szerelemmé változott mindkettőben, anélkül, hogy egymásnak ezt elárulták volna. X. Károly nem akart visszaélni helyzetével, Lujza pedig azegény volt s nem is mert róla álmodni, hogy Károly valaha elveszi feleségül. Egy napon Lujza ebéd után elmerült az újságolvasásba és egyszerre felkapta az újságot, kiterítette az asztalon s hangosan felsikoltott: „Károly! a sorsjegy, melyet Török bankházában vásárolt nekem, megnyerte a 600,000 koronát. Most már nincs akadályja annak, hogy egymáséi legyünk” és szenvedélyesen átölelte boldog barátját. „Való hát... Teljesen... egészen örököltelek?” kérde Károly. „És én”, válaszolt a leány csengő hangon, „nem a sorsjátékon nyert. K-e meg?” Nines most boldogabb pár e világon.

— Magyar Remekírók. A Franklin-Társulat remekíró-gyűjteményéből, az 55 kötetes Magyar-Remekírók-ból most jelent meg a gyűjtemény kilencedik öt kötetes sorozata. A díszes kiállítású öt kötet a következő: Deák Ferenc beszédeinek első kötete, 1829-től az 1861-iki első felirati javaslatig, Vlássics Gyula öt ives tartalmas bevezető tanulmányával. (A gyűjtemény 18. kötete.) Petőfi Sándor kisebb költeményei két kötetben, Badiés Ferenc bevezetésével. (A gyűjtemény 33—34. kötete.) Mikos Kelemen Törökországi levelei, Erődi Béla bevezetésével és jegyzetével (5. kötet) és a magyar népköl-

tészet értékes gyűjteménye, a melyet Endrődi Sándor állított össze és látott el bevezetéssel (34. kötet.) A teljes 55 kötetes gyűjtemény ára 220 korona. Megrendelhető havi részfizetésre bármely hazai könyvárus utján.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárból.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszeheni földhitelintézet“

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg. Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvétel bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai végre rendezetnek.

Egyidejűleg óra intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csabító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénztételek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányáügnökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolításnak.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselesége

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt
(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Az intézet alapfőkéje 40 millió korona. —

ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzvisszonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre 9.20% 40 évi törlesztésre 5.35%
20 évi törlesztésre 7.60% 42 1/2 évi törlesztésre 5.25%
25 évi törlesztésre 6.70% 45 évi törlesztésre 5.10%
30 évi törlesztésre 6.10% 50 évi törlesztésre 4.90%
35 évi törlesztésre 5.65% 65 évi törlesztésre 4.60%

Kölcsönök 4 1/2%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is benfoglaltatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férfiai adnak véleményyt.

„AGRÁRIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen téglyacéleketej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekfeje.

Porvédő kerekek.

Acél [ ] gerendely.

Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjű, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet telkén, az Attila-utczában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

1596

Csatornázás, Vizvezetékek, Villanyvilágítás!
Bővebb értesítés: naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig az E. G. E. titkári irodájában Kolozsvárt, Petőfi u. 7. sz. I. e. balra.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

Erőtakarományokat, Mútrágyaféléket

kartellen kívül 1650 I.

gazdasági magvakat

legolcsóbban szállít a

Mezőgazdasági Hitelbank R.-T.

árusztálya

Budapest, V., Báthory-utca 5, szám.

Gyakorlatban kitűnően bevált.

Számos elismerés.

Nedves falak Istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése,

„KOSMOS“ hornyolt asphalt lemez alkalmazásával.

Részletes ismertetés az „Erdélyi Gazda“ 1906. évi 7. és 8. számaiban is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája

Budapest, VIII., Salétrom-u. 10.

— Telefon 89—24. —

Mindennemű felvilágosítás, minta, ismertetés és költségvetés díjmentes.

1679

Képviselek kerestetnek.

A nagy kereslet miatt újabb 15000 sorsjegyet bocsátottak ki! — Ugy ezen új, valamint a régi sorsjegyek kaphatók

HAVAS TESTVÉREK Budapest, V. Lipót-körút 17.

hirneves bankházában, hol már számos nagy nyereményt nyertek. Ily szerencsés sorsjegyek helyben kaphatók

BOSKOVITS JÓZSEF fűszerkereskedőnél.

$\frac{1}{8}$ sorsjegy
1.50 kor.

Több nyeremény, mint eddig! — Főnyeremény: Egy millió.
Vásároljunk mielőbb.

$\frac{1}{4}$ sorsjegy
3.— kor.

Sorsjegyek részletre.
Kölcsönök sorsjegyekre.
Értékpapírok vétele és
eladása.
Tőzsdei megbízások az
összes tőzsdékre.

Mindennemü bankügyletet előnyösen teljesít
Havas Testvérek
budapesti tőzsdetagok bankháza
BUDAPESTEN, Lipót-körút 17.
Tőzsdetudósítások ingyen és bérmentve.

Váltóleszámitolás.
Jelzálogkölcsön.
Hitelműveletek.
Alapítások.
Óvadékok.
Tőzsdeügyletek.

NAY és RÓNA

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság
és iparüzem számára.

1727

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.

Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó
nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula

erdélyrészi erdészeténél

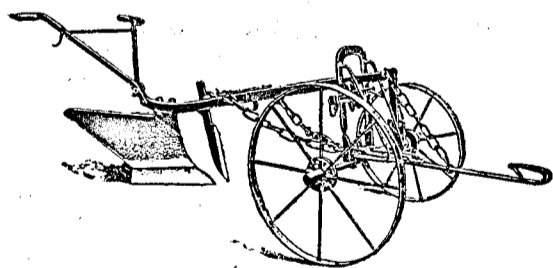
Kecséd, u. p. Nagy-Iklód.

Rettegi sz. v. v. állomáson waggonba rakra, a legol-
csóbb napi áron waggonszámra beszerezhető.

Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági
használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való
szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számítatik
fel; vagy pedig zsákot kérünk küldeni. 1423

Minden tapasztalt gazda tudja, hogy a
jelenkor legjobb talajmivelő eszköze az

eredeti
„BÄCHER“-féle
aczéleke

Könnyű járása
jó munkája

1705

tartóssága

révén minden más gyártmányt felülmul.

Ekéim kizárólag törhetetlen aczélféjekkel készülnek.

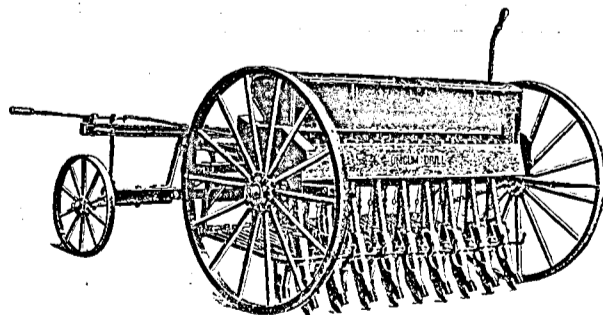
Arjegyzék és árajánlat ingyen és bérmentve.

Bächer Rudolf ekegyára.

Az eredeti »MELICHÁR«-féle

„UNICUM DRILL“

az egyedüli vetőgép, mely minden magne-
met a szerkezet cserélése nélkül akár
sikon, akár dombos vidéken feltétlenül egyen-
letesen vet.

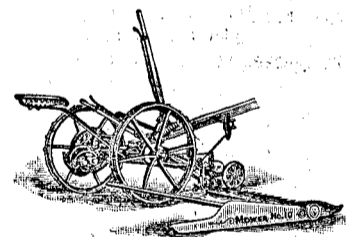

Előnyeit semmi sem bizonyítja jobban, mint
hogy már eddig 2600 db-nál több van forgalomban.

Kezelésének egyszerűsége valósággal meglepő.

Felvilágosítást és árajánlatot készséggel küld:

Melichár Ferencz vetőgép-
gyára.

Az amerikai
eredeti „Johnston“

gyártmányu fűkaszálók, marokrakó és kéve-
kötő aratógépek és teljesen aczél gereblyék
a legmegbízhatóbb gyártmányok.

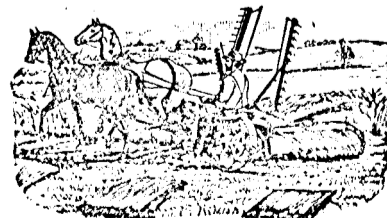
Munkateljesítésükért a legmesszebb-
menő szavatosságot elvállaljuk.

Ajánlattal és árjegyzékkel készséggel szolgál:

Bächer Rudolf

és

Melichár F.
gépgyárok.

Magyarországi főraktára: BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Dijmentes munkaközvetítés !!

Megbízható, vizsgázott gépészeket, fűtőket kereső gyárak, malmok, uradalmak forduljanak bizalommal a 23 év óta fennálló Magyarországi gépészek és kazánfűtők egyesületéhez, Budapest, VII. Huszár-utca 8. Vizsgázott szakemberek állandóan kellő számban rendelkezésre állanak.

Munkaadó és állást kereső egyetli tagok megkeresései gyorsan elintéztetnek. Új tagok főlvétele naponta 6-8-ig, úgy postán mint levélben eszközölhető.

1753

BONODOR folyadék!

A legbüzösebb árnyékszékzsgot húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádószelenczében bérmentve 7 koron 50 fillér. — Elegendő 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, ólban, az almóra szórva. A trágya úgy a vetőmagvak conserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál **Farkas L. Márton, Kolozsvár.** 1721. II.

A VILÁG LEGJOBB MOSÓGÉPE AZ

IDEAL-MOSÓGÉP

Gyártja: RAK és HOBZA, Hranice (Morvaország.)

Magyarországi képviselő:

ZITRIN IGNÁCZ, Sárospatak.

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

1733

THOMASSALAK-LISZT

Csillag- a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalászos-, kapás- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárra és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, vezér képviselője a magyar kőrua országainak területén. 1747

Elpusztíthatatlan

minőségű

juta-, len- és kender-

zsákok

vizhatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsis és asztagtakaróhoz legmérsékeltőbb kölcsönj ellenében

vizmentes esőköpenyek

igen jutányos áron

szőlőkötöző jutafonalak

Ia egyszerhasznált, kg-ja 45 fillér, kötélárak, lópokrócok, egyszer használt juta-csomagoló vásznak.

Hungária

kévekötelek.

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgöncyim:

„Nagel, Budapest.”

Vidéki telefon: 35-92 sz.

Nős gazdatiszti vagy ispáni

állást keres

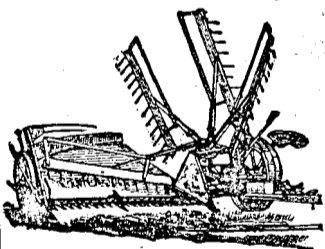
feltétlen józan életű szorgalmas, erélyes 30 éves ev. ref. vallású, magyarul, románul és németül beszélő, 5 éve nagyobb gazdaságban működő ispán, — állattenyésztést, marhahizlalást és külső mezei gazdaságot kifogástalanul érti. Gazdasági gyakorlatát megelőzőleg végezte a kassai vízmester-iskolát és 4 évig működött ezen a téren, érti az összes talajjavítási munkákat u. m. lecsapolás, alagsóvezés, vízvezeték, oirtokfelmérés és felosztásokat stb. Jelenlegi helyét nősülési szándékáért óhajtaná megváltoztatni. Legjobb információkkal rendelkezik. Szíves ajánlatokat „Nős Gazdatiszt” címen a kiadóhivatalba kérek. 1748

Kaszálógépek

fűnek, lóherének és gabonának

Széna-fordítók
Széna-gereblyék } fogatos üzemre

Széna- és szalmaprések kézi üzemre, tengeri morzsolók, cséplőgépek, járgányok, rosták, konkolyozók, ekék, hengerek, boronák, takarmányelkészítő gépek, „Pump-separat” tej- és lefőlőző-gépek stb. Különlegességekként a legújabb és legkitűnőbb minőségben gyártanak és jótállás mellett szállítanak. 1749

Mayfarth F. és Társa

mezőgazdasági gépgyára által

Bécs, II./1. Taborstrasse 71. szám

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve

Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

Hydraulikus sajtók Arany érem
Szeged 1899.Arany érem
Budapest 1899Arany érem
Pozsony 1902

Hydra-

likus

sajtóért

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára 2 kitolható kossárral vagy 1 kossal.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs és szőlő őrlőket bogyzógépeket

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II./1.

különlegességi gyár gyümölcserőteljesítő gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejkorán kéretnek

1750

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

MAGYAR REMEKÍRÓK

a magyar irodalom főművei kilencedik sorozata most jelent meg a következő kötetekkel:

Deák Ferenc munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Wlassics Gyula*.

Magyar népdalok. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Endrődi Sándor*.

Mikes Kelemen törökországi levelei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erődi Béla*.

Petőfi Sándor munkái. I. és II. kötet. Kisebbs költemények. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferenc*.

A már előbb megjelent nyolc sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái. I., II., III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Riedl Frigyes*.

Arany László munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kozma Andor*.

Bajza József munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferenc*.

Balassa Bálint báró és Zrinyi Miklós gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Széchy Károly*.

Csikó Gergely színművei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Vadnai Károly*.

Csokonai V. Mihály munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bánóczy József*.

Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Zoltvány Irén*.

Eötvös József báró munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Voinovich Géza*.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Ferenczi Zoltán*.

Gyöngyösi István munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferenc*.

Gvadányi József és Fászekas Mihály. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Négyesy László*.

Katona József és Teleky László gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Rákosi Jenő*.

Kasinczy Ferenc műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Váczy János*.

Kemény Zsigmond báró munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.

Kisfaludy Károly munkái. I. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.

Kisfaludy Sándor munkái. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.

Kölcsey Ferenc munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Angyal Dávid*.

Kossuth Lajos munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kossuth Ferenc*.

Kuruc költészet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erdélyi Pál*.

Madách Imre munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Alexander Bernát*.

Pázmány Péter munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Fraknoi Vilmos*.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Koroda Pál*.

Gr. Széchenyi István munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Berzeviczy Albert*.

Szigligeti Ede színművei. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bayer József*.

Tompa Mihály munkái. I., II., III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Lévay József*.

Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Endrődi Sándor*.

Vörösmarty Mihály munkái. I., II., III., IV., V. és VI. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.

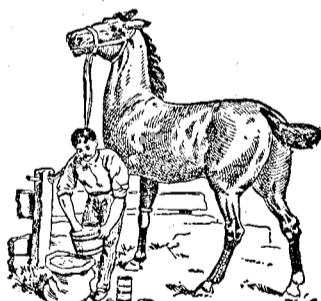
A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítjeként megjelent *Shakspeare összes művei hat kötetbe kötve* ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vezetői 20 korona kedvezményes áron kapnak. Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda
(Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)FIATAL
használt gőzcséplőkés LOKOMOBILOK elsőrangú gyártmányok, minden nagyságban gyárilag javítva szavatosság és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók: **Horvát és Herczeg cégnél, Budapest, VI., Lehel-utca 8.**
= Allandó nagy raktár. — Csereüzletek köttetnek. =

1710.

GRAND PRIX a párisi 1900. évi világkiállításon.

1737 II.

Kwizda-féle

Restitutionsfluid.

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére. — Egy üveg ára 2 kor. 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és uterősítől, ina- merevségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz 1'40. K = 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle szabadalmazott
Lábszár-védő gummiból. Pneumatic-lábszárvédő gummiból és légpárnával

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készítettnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerinti:

1 sz. . . . 20—22 cm. || 3. sz. . . . 24—27 cm.
2 sz. . . . 22—24 cm. || 4. sz. . . . 27—30 cm.

Ára darabonként

1. sz. Kor. 5-50, 2. sz. Kor. 5-90, 3. sz. For. 6-40, 4. sz. Kor. 7-30
szürke
1. sz. Kor. 5-90, 2. sz. Kor. 6-40, 3. sz. Kor. 6-80, 4. sz. Kor. 7-70
fekete, barna és fehér

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, korlátolt gyógy-szerész, Korneuburg, bel WIEN.

Hirdetések a
legjutányosabb
árban fölvetet-
nek a kiadóban.●●●●●●●●
Legyekistállóból, konyhából, mé-
szárszékből, vágóhidról
biztosan elűzetnek, ha
Légy-Bonodor-ral me-
szeljük. — Legjobb már
tavaszkor! — Egy kiló
elegendő 25 □ méterre.
5 kiló, leírással, 6 korona,
franco, utánvéttelFARKAS L. MÁRTON,
Kolozsvár,

Király-utca 28.

1721. I.

●●●●●●●●

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek
megfelelően berendezett műtermük-
et a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király-tér 10. Városház-tér 20.Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétátér. Fötér 9.1729 Sárospatak
Kossuth Lajos-u. 70.A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA
ETERNIT
PALA

MAGYARORSZÁGI KOZPONT:

ETERNIT MŰVEK

HATSCHÉK LAJOS

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.